

УДК 37.015:31:796

DOI <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-2.26>**Трачук Сергій Васильович**

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національний університет фізичного виховання і спорту України
ORCID ID: 0000-0002-5580-0510

Дєдх Марина Олександрівна

доктор філософії, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національний університет фізичного виховання і спорту України
ORCID ID: 0000-0002-1950-3412

Бричук Марія Степанівна

кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національний університет фізичного виховання і спорту України
ORCID ID: 0000-0002-9094-0527

Воробйов Михайло Іванович

кандидат педагогічних наук, професор,
декан факультету заочного навчання
Національний університет фізичного виховання і спорту України
ORCID ID: 0000-0003-1160-0709

Енчень Ван

магістр кафедри теорії та методики фізичного виховання
Національний університет фізичного виховання і спорту України

ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ КИТАЮ

Сучасний етап розвитку шкільної освіти Китайської Народної Республіки характеризується як період освітніх змін, ключовим елементом якого є впровадження освітньої реформи. Останнім часом моделі навчання вчителів зазнали різних змін, еволюціонуючи від добре відомих і вкорінених традиційних підходів до компетентніших підходів. Модель навчання, заснована на компетенціях, є новою системою відліку, якою заклади вищої освіти керуються в розробленні своїх програм. Навчання компетентності пов'язане з типом ефективних дій, орієнтованих на вирішення проблем та покращення соціального контексту, застосування знань та ефективне використання ресурсів. Актуальність такого кола питань зумовлена тим, що професійна підготовка вчителя фізичного виховання являє собою процес становлення його особистості, розвитку загальної та професійної педагогічної культури й компетентності, формування професійних компетенцій, що виступають передумовою ефективною майбутньої професійної діяльності та є край важливим для підготовки, виховання, становлення молодого покоління.

Мета статті – охарактеризувати роль інформаційно-цифрових технологій у практичній діяльності вчителів фізичного виховання Китаю.

Методи дослідження – теоретичний аналіз і узагальнення даних літературних джерел, соціологічні методи дослідження (анкета «Профіль шкільного здоров'я: анкета вчителя фізичного виховання (School health profiles lead physical education teacher questionnaire)», методи математичної статистики.

Було проведено аналіз компетентностей учителів фізичної культури щодо інформаційно-цифрових технологій у процесі фізичного виховання. Професійна компетентність учителя

проявляється в сукупності фахових знань, умінь і навичок, які відображають теоретичну, практичну і методичну підготовленість, здатність до їх творчої реалізації в різних соціальних ситуаціях практичної діяльності у сфері фізичного виховання. Також було з'ясовано, що освітня політика КНР щодо формування цифрової компетентності є досить прогресивною, про що свідчить низка проведених заходів і прийняття нормативних документів, які підкреслюють необхідність розвитку зазначеної компетентності в громадян, зокрема освітян.

Ключові слова: вчитель, фізичне виховання, інформаційно-цифрові технології, освіта у сфері фізичного виховання, здоров'я.

Вступ. Сучасний етап розвитку шкільної освіти КНР характеризується як період освітніх змін, ключовим елементом якого є впровадження освітньої реформи, саме тому питання вдосконалення професійних компетентностей вчителів фізичної культури КНР набувають особливого значення [1; 2; 3].

У законі «Про фізичну культуру і спорт Китайської Народної Республіки» в розділі 3 «Шкільний спорт» стаття 21, визначено, що школи повинні назначати кваліфікованих фахівців з фізичного виховання згідно з положеннями, встановленими державою, і гарантувати, що вчителі фізкультури відповідають фаховим компетентностям [4].

У наукових працях В.В. Сікора [5] зазначено про необхідність формування цифрової компетентності вчителів фізичної культури, що загалом корелює з отриманими нами даними, які свідчать про те, що 24% китайських учителів фізичної культури вважають за необхідне вдосконалення професійних компетентностей з використання інформаційних технологій у процесі фізичного виховання (комп'ютери, відеокамери тощо). Сформованою така компетентність є лише у 18% опитаних учителів.

Lu Sanmei, Zhu Shiyan [6] наголошують на необхідності формування в учителів фізичної культури інтерактивної компетентності, що зумовлено організацією інтерактивного навчання, використанням інтерактивних форм, методів, прийомів і засобів. Важливою є також специфіка професійної діяльності вчителя фізичної культури, що підтверджено результатами досліджень, які свідчать про те, що лише 10% учителів указали на поінформованість за результатами семінарів про викладання предмета фізичне виховання онлайн або про дистанційні освітні курси.

У преамбулі Міжнародної хартії фізичного виховання, фізичної активності та спорту наголошено, що для забезпечення якості фізичного виховання, фізичної активності та спорту весь персонал, від фахівців до волонтерів, повинен мати можливість отримання відповідної підготовки, супроводу та консультування [7; 8; 9; 10].

Мета статті – охарактеризувати роль інформаційно-цифрових технологій у практичній діяльності вчителів фізичного виховання Китаю.

Методи дослідження. Для досягнення мети було використано такі методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних літературних джерел, соціологічні методи дослідження (анкета «Профіль шкільного здоров'я: анкета вчителя фізичного виховання (School health profiles lead physical education teacher questionnaire)», методи математичної статистики.

Дослідження проводилося: у Пекінській школі іноземних мов на базі Університету іноземних мов, експериментальній школі Хайдянь, середній школі Університету Цінхуа (м. Пекін, КНР), середній школі Циндао Юцай (провінція Шаньдун – Циндао, КНР). У дослідженні взяло участь 50 вчителів фізичного виховання з урахуванням гендерного розподілу: 27 жінок (54%) та 23 чоловіки (46%).

Дослідження проводилися в рамках теми науково-дослідної роботи кафедри теорії і методики фізичного виховання та зведеного плану НДІ Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. 3.1. «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (номер держреєстрації 0121U108938).

Результати дослідження. Провівши анкетування, ми виявили результати, що відображають розподіл відповідей, пов'язаних із наявністю знань з організації контролю та використання інформаційно-цифрових технологій у процесі фізичного виховання, вчителів Китаю (табл. 1).

Найбільш поширеними є знання про методи контролю та оцінювання успішності з фізичного виховання, використання пристроїв для моніторингу фізичної активності в процесі фізичного виховання та технології проведення фітнес-тестів для надання оцінки фізичної підготовленості. Менш поширеними є знання про використання комп'ютерів та відеокамер у процесі фізичного виховання, викладання онлайн-курсів та оцінювання стану маси тіла.

Таблиця 1

Наявність знань з організації контролю та використання інформаційно-цифрових технологій у процесі фізичного виховання вчителів Китаю (n=50), %

№	Теми	Наявні, %
1.	Використання інформаційних технологій у процесі фізичного виховання (комп'ютери, відеокамери тощо)	18%
2.	Викладання онлайн або дистанційних освітніх курсів	10%
3.	Використання пристроїв для моніторингу фізичної активності в процесі фізичного виховання (крокоміри, фітнес-трекери, пульсометри)	24%
4.	Технології проведення або використання фітнес-тестів для оцінювання фізичної підготовленості	20%
5.	Методи контролю та оцінювання успішності учнів з фізичного виховання	32%
6.	Оцінювання стану маси тіла учнів за допомогою індексу маси тіла або інших методів	14%
7.	Розроблення, впровадження та оцінювання результативності занять руховою активністю і спортом	12%

Варто зазначити, що серед опитаних учителів лише 18% (9 осіб) вказали, що володіють теоретичними знаннями на практичних навичках за вищезгаданою темою.

Зважаючи на диджиталізацію всіх сфер життя, зокрема сфери освіти, показником професійної придатності та майстерності сучасного вчителя фізичного виховання є рівень володіння інформаційно-цифровими технологіями.

У таблиці 2 представлено розподіл відповідей про необхідність підвищення кваліфікації вчителями з організації контролю та використання інформаційно-цифрових технологій у процесі фізичного виховання

Таблиця 2

Підвищення кваліфікації вчителями з організації контролю та використання інформаційно-цифрових технологій у процесі фізичного виховання (n=50), %

№	Теми	Необхідні, %
1	Використання інформаційних технологій у процесі фізичного виховання (комп'ютери, відеокамери тощо)	24%
2	Викладання онлайн або дистанційних освітніх курсів	8%
3	Використання пристроїв для моніторингу фізичної активності в процесі фізичного виховання (крокоміри, фітнес-трекери, пульсометри)	40%
4	Технології проведення або використання фітнес-тестів для оцінювання фізичної підготовленості	24%
5	Методи контролю та оцінювання успішності учнів з фізичного виховання	14%
6	Оцінювання стану маси тіла учнів за допомогою індексу маси тіла або інших методів	10%
7	Розроблення, впровадження та оцінювання результативності занять руховою активністю та спортом	10%

Близько чверті, а саме 24% китайських учителів фізичного виховання вважають за необхідне вдосконалення професійних компетентностей за темою «Використання інформаційних технологій у процесі фізичного виховання (комп'ютери, відеокамери тощо)».

Серед пріоритетних для професійного розвитку і підвищення кваліфікації 40% (20 осіб) китайських учителів фізичного виховання визначили тему «Використання пристроїв для моніторингу фізичної активності в процесі фізичного виховання (крокоміри, фітнес-трекери, пульсометри)».

Разом із тим 24% китайських учителів фізичної культури надали стверджувальні відповіді про наявність знань і практичних навичок щодо застосування сучасних гаджетів моніторингу фізичної активності.

Тестування фізичної підготовленості китайських школярів визначено серед пріоритетних завдань розвитку шкільного фізичного виховання і національних стандартів здоров'я в Китаї, тому як одну з головних тем для підвищення рівня кваліфікації 24% учителів фізичного виховання КНР зазначили «Технології проведення або використання фітнес-тестів для оцінювання фізичної підготовленості». 3-поміж опитаних учителів 20% зазначили, що мають базові знання за зазначеною темою, які отримали нещодавно.

Ключовим аспектом в управлінні процесом фізичного виховання школярів є здійснення контролю та оцінювання успішності учнів. Серед учителів, які взяли участь у дослідженні, 32% (16 осіб) вказали, що володіють знаннями щодо цієї теми. Проте лише 14% (7 респондентів) опитаних виявили бажання підвищити рівень кваліфікації із зазначеного питання.

Знаннями і практичними навичками з розроблення, впровадження та оцінювання результативності занять руховою активністю і спортом володіють 12% (6 осіб) учителів фізичного виховання, а здатні оцінити масу тіла учнів за допомогою індексу маси тіла або інших методів 14% (7 осіб).

Варто відзначити, що охочих підвищити рівень знань та вдосконалити практичні навички в означених питаннях виявилось лише 10% (5 осіб) учителів.

Освітня політика КНР щодо формування цифрової компетентності є досить прогресивною, про що свідчить низка проведених заходів та прийняття нормативних документів, які детермінують необхідність розвитку зазначеної компетентності у громадян, зокрема освітян, а саме: «Three links and two platforms» («Три посилання і дві платформи»), «Three comprehensives, two highs and one large» («Три комплексні, два високі й один великий»), Стратегія «Інтернет +», що передбачала забезпечення можливості вчитися крізь і завжди, Положення «Інформатизація освіти 2.0. План дій», проєкт програми «Модернізація освіти – 2035».

В умовах дистанційного навчання важливе місце повинно відводитися проведенню занять у дистанційному синхронному чи асинхронному режимах, однак тільки 10% опитуваних учителів задекларували про поінформованість за результатами семінарів про викладання дисципліни «фізичне виховання» онлайн або про дистанційні освітні курси. Інтерес до вивчення даного напрямку в майбутньому було відзначено, за результатами опитування, у 8% учителів фізичного виховання.

Висновки. Сьогодні встановлює перед суспільством завдання сучасної підготовки вчителів фізичного виховання, які би володіли не лише високим рівнем фахової підготовки, а й були спроможними приймати нестандартні рішення, здатні до систематичного аналізу освітнього процесу в школі, проявляли творчий підхід у визначенні та прогнозуванні педагогічних явищ. Результати досліджень дозволили визначити стан моделі складників фахової кваліфікації вчителів фізичного виховання Китаю.

Отримані в процесі дослідження дані засвідчують про необхідність удосконалення організаційних умінь та методичних знань учителів фізичного виховання, а також умінь та навичок, пов'язаних з організацією контролю та використання інформаційно-цифрових технологій у процесі фізичного виховання, що продиктовано реаліями сьогодення. Серед перспективних і прикладних натепер є використання пристроїв для моніторингу рухової активності та внесення результатів фітнес-тестування в систему єдиного банку даних стандарту фізичної підготовленості та здоров'я школярів Китаю.

Література:

1. Ван Сяофей. Актуальні проблеми педагогічної освіти учителів фізичної культури Китайської Народної Республіки. *Педагогіка та психологія*. 2019. № 62. С. 48–57.
2. Глоба Г.В. Система фізичного виховання в школах Китаю. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2012. № 10. С. 12–19.

3. Цуй Лун. Педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури в процесі фахової підготовки. *Молодь і ринок*. 2022. № 2 (200). С. 161–165.
4. The State Council. The People's Republic of China. Outline of the "Healthy China 2030" Plan, 2016. URL: http://www.gov.cn/zhengce/2016-10/25/content_5124174.htm
5. Сікора В.В. Інтерактивна компетентність майбутніх учителів фізичної культури: педагогічні умови її формування. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2019. № 47. С. 113–122.
6. Lu Sanmei, Zhu Shiyan. Research on the construction of competency model for physical education teachers. *Journal of Physical Education*. 2012. 19(2). P. 83–88.
7. Ван Сяофей. Особливості організації занять школярів з фізичного виховання в Китайській Народній Республіці. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2017. № 49. С. 208–2018.
8. Круцевич Т.Ю., Трачук С.В. Нормативні основи сучасної системи фізичного виховання різних груп населення України. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. № 1. С. 184–188.
9. Пангелова Н.С., Власова С.В. Зарубіжний досвід організації фізичного виховання в загальноосвітніх школах. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2015. № 1. С. 215–221.
10. Складові професійної компетентності вчителів фізичної культури Китаю / С.В. Трачук та ін. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2022. № 3. С. 59–63.

References:

1. Van Syaofey (2019). Aktual'ni problemy pedahohichnoyi osvity uchyteliv fizychnoyi kul'tury Kytays'koyi Narodnoyi Respubliki [Actual problems of pedagogical education of physical culture teachers of the People's Republic of China]. *Pedahohika ta psykhohihiya*, 62, 48–57 [in Ukrainian].
2. Hloba, H.V. (2012) Systema fizychnoho vykhovannya v shkolakh Kytayu. [System of physical education in Chinese schools. Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports]. *Pedahohika, psykhohihiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu*, 10, 12–19 [in Ukrainian].
3. Tsuy, Lun. (2022). Pedahohichni umovy rozvytku profesionalizmu maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury v protsesi fakhovoyi pidhotovky. [Pedagogical conditions for the development of professionalism of future teachers of physical culture in the process of professional training]. *Molod' i rynek*. 2022. № 2 (200). S. 161–165 [in Ukrainian].
4. The State Council. The People's Republic of China. Outline of the "Healthy China 2030" Plan, 2016. Retrieved from: http://www.gov.cn/zhengce/2016-10/25/content_5124174.htm.
5. Sikora, V.V. (2019) Interaktyvna kompetentnist' maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury: pedahohichni umovy yiyi formuvannya. [Interactive competence of future teachers of physical culture: pedagogical conditions of its formation]. *Teoriya ta metodyka navchannya ta vykhovannya*, 47, 113–122 [in Ukrainian].
6. Lu Sanmei, Zhu Shiyan. (2012). Research on the construction of competency model for physical education teachers. *Journal of Physical Education*, 19(2), 83–88 [in English].
7. Van Syaofey (2017). Osoblyvosti orhanizatsiyi zanyat' shkolyariv z fizychnoho vykhovannya v Kytays'kiy Narodniy Respublitsi [Peculiarities of the organization of physical education classes for schoolchildren in the People's Republic of China]. *Zasoby navchal'noyi ta naukovo-doslidnoyi roboty*, 49, 208–218 [in Ukrainian].
8. Krutsevych, T.Yu., & Trachuk, S.V. (2017). Normatyvni osnovy suchasnoyi systemy fizychnoho vykhovannya riznykh hrup naseleння Ukrayiny [Normative foundations of the modern system of physical education of different population groups of Ukraine]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya*, 1, 184–188. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svp_2017_1_34 [in Ukrainian].
9. Panhelova, N.E., & Vlasova, S.V. (2015) Zarubizhnyy dosvid orhanizatsiyi fizychnoho vykhovannya v zahal'noosvitnikh shkolakh [Foreign experience in the organization of physical education in secondary schools]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya*, 1, 215–221 [in Ukrainian].
10. Trachuk S.V., Palchuk M.B., Gen Yan, Shi Yan Jie. (2022). Skladovi profesiynoyi kompetentnosti vchyteliv fizychnoyi kul'tury Kytayu [Components of professional competence of physical education teachers in China]. *Theory and methods of physical education and sports*, 3, 59–63 [in Ukrainian].

Trachuk Sergii, Diedukh Maryna, Brychuk Mariia, Vorobiov Mykhailo, Enchen Wang

INFORMATION AND DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE PRACTICAL ACTIVITIES OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN CHINA

The urgency of the problem. *The current stage of development of school education in the People's Republic of China is characterized as a period of educational changes, the key element of which is the introduction of educational reform. Recently, models of teacher education have undergone various changes, evolving from well-known and entrenched traditional approaches to more competent approaches. The competency-based learning model is a new frame of reference for higher education institutions to guide the development of their training programs. Learning competence is related to the type of effective actions aimed at solving problems and improving the social context, application of knowledge and effective use of resources. The relevance of this range of issues is due to the fact that the professional training of a physical education teacher is a process of personality formation, development of general and professional pedagogical culture and competence, formation of professional competencies, which are a prerequisite for effective future professional activity and are extremely important for training, education, formation the younger generation.*

The aim of the study is to characterize the role of information and digital technologies in the practical activities of physical education teachers in China.

Research methods – theoretical analysis and generalization of data from literary sources, sociological research methods (School health profiles lead physical education teacher questionnaire), mathematical statistics methods.

Research results. *We conducted an analysis of the competencies of physical education teachers about information and digital technologies in the process of physical education. The professional competence of a teacher is manifested in a set of professional knowledge, abilities and skills that reflect theoretical, practical and methodical preparation, the ability to creatively implement them in various social situations of practical professional activity in the field of physical education. It was also found out that the educational policy of the PRC regarding the formation of digital competence is quite progressive, this is evidenced by a number of measures taken and the adoption of normative documents that emphasize the need to develop the said competence among citizens, in particular educators.*

Key words: teacher, physical education, information and digital technologies, education, health.